

DOEN...!?

Interdisciplinaire (muziek)projecten in het basisonderwijs

Onderzoek naar interdisciplinaire (muziek)projecten in het basisonderwijs in Eindhoven

Budget

Door-
lopende
Leerlijn

Kennis

Beleid

"Niet de noten hebben waarde, maar wat je doet met de totale omgeving. Wat gebeurt er met de mensen die een concert bezoeken? Komen ze alleen wat halen, als simpele klanten in een winkel, of vindt er een ontmoeting plaats, ontstaat er elektriciteit of een chemische reactie".

Merlijn Twaalfhoven

Ik ben van mening dat dit antwoord ook van toepassing is op de cultuureducatie in het primair onderwijs. Scholen moeten niet alleen wat komen 'halen' bij kunstinstellingen, maar moeten nagaan wat cultuureducatie bij leerlingen teweeg zou moeten brengen. Vinden ze het belangrijk dat kinderen 'kennismaken met kunst en cultuur in de breedte' en 'hun sociale vaardigheden vergroten' of willen ze 'een brede ontwikkeling' en 'ontwikkelen van een open blik op de wereld' stimuleren? Daarnaast zou er plaats moeten zijn voor 'het oproepen van verwondering'. Natuurlijk zou het het mooiste zijn als al deze punten gerealiseerd zouden kunnen worden.

Enkele voorlopige aanbevelingen

Beleid:

1. Zorg er voor dat je als school een duidelijk beleidsplan t.a.v. kunst- en cultuureducatie hebt geformuleerd. Hierdoor creëer je draagvlak onder de docenten, wat ook het animo en de betrokkenheid van het docententeam ten goede komt.
2. Er moet zeker aandacht besteed worden aan de motivatie en het vertrouwen van de leerkracht (maar ook de basisscholen zelf) om kunstonderwijs en interdisciplinaire (muziek)projecten aan te bieden. Aandacht voor het belang van kunstonderwijs voor leerlingen is erg belangrijk.
3. Er zou een ontwikkelingstraject moeten worden opgezet waarbinnen directeuren, cultuurcoördinatoren, kunstvakdocenten en leraren terecht kunnen. Diverse steuninstellingen en Pabo's kunnen hen steunen in het opdoen van kennis en expertise over 'hoe' kunstonderwijs kan worden aangeboden en uitgezet. Basisscholen dienen meer contact te zoeken met Pabo's (aansluiting), centrale cultuurpunten, kunstinstellingen en kunstvakopleidingen om vraag en aanbod op gebied van deskundigheidsbevordering en faciliteiten beter op elkaar af te stemmen. Tevens kunnen deze scholen gebruik maken van de faciliteiten en expertise die bij een andere school reeds aanwezig is. De samenwerking tussen onderwijs- en cultuurinstellingen, Pabo's en kunstvakopleidingen kan mede een stimulans zijn bij het schrijven en implementeren van een visie en beleidsplan omtrent het aanbieden van kunstonderwijs.

Budget:

1. Scholen krijgen per leerling een bedrag dat zij jaarlijks mogen besteden aan kunst- en cultuuractiviteiten. Dit bedrag is maar één keer uit te geven! Daarom pleit ik voor interdisciplinaire projecten omdat in dit soort projecten alle kunstdisciplines aan bod kunnen komen. Heel veel 'vliegen in een klap' dus. Door meer interdisciplinaire projecten te ontwikkelen kan een school ook makkelijker vakoverstijgend werken. Door bijvoorbeeld in de onderbouw muziek en dans te combineren met de gymles kun je kosten van leerkrachten beperken.
2. Er kan ook gezocht worden naar sponsoring (voor korte of langere termijn) om diverse projecten en/of activiteiten te financieren.

Kennis:

1. Als er geen budget is voor een vakleerkracht muziek op school dan is bijscholing van leerkrachten essentieel om tot een goed aanbod van de kunstdisciplines te komen.
2. Wellicht is het mogelijk om een regionale studiedag te organiseren voor alle basisscholen in Eindhoven waarbij uitsluitend de kunstvakken aan bod komen. Dit kan middels workshops, informatie over bijscholing, lezingen, proeflessen, etc.. Op deze dag staat alles in het teken van het kunstonderwijs!
3. Zie ook punt 3 bij 'beleid'.

Doorlopende leerlijn:

1. Door een doorlopende leerlijn in te voeren (middels een methode, of via goed opgebouwde structurele lessen) stimuleer je de ontwikkeling van de leerling meer en geeft het veel meer structuur in het muziekonderwijs en houvast voor de leerkracht.
2. Er zou meer aandacht binnen de scholen besteed moeten worden aan het ontwikkelen van samenhang, binnen het kunstonderwijs, tussen de verschillende leerjaren. Door meer samenhang is er meer plaats voor verdieping binnen de kunstvakken.

Voorlopige conclusies uit het onderzoek naar interdisciplinaire (muziek)projecten in het basisonderwijs in Eindhoven:

1. Projectonderwijs is populair.
2. Scholen geven de voorkeur aan langlopende projecten met een structureel karakter.
3. De inhoud van deze projecten moeten multicultureel, actief en vernieuwend zijn op het gebied van diverse kunstvormen, gericht op het verwerven van kunstgerelateerde vaardigheden.
4. Scholen maken veelal gebruik van 'Kunstmenu's' waardoor een structureel aanbod van het kunstonderwijs (wekelijks les, gegeven door een vakleerkracht op school, met een aantal keren per jaar een uitvoering/presentatie op school) vrijwel niet meer aanwezig is.
5. Vaak ontbreekt er een stevige samenhang in het aanbod, zodat scholen de activiteiten als los zand ervaren en de doorlopende leerlijn (als die al aanwezig is) hiaten vertoont.
6. Het budget van de scholen speelt een grote rol in het aanbod en/of inhoud van de kunstvakken op het basisonderwijs.
7. De kennis van de leerkrachten die de kunstvakken (moeten) geven is vaak gering. Scholen willen echter graag de expertise van de eigen teamleden vergroten.
8. Als er een schriftelijk beleid aanwezig is op school, dan is het draagvlak voor cultuureducatie (en dus ook voor (interdisciplinaire) projecten) beduidend groter en maken projecten en voorstellingen eerder een structureel deel uit van het jaarprogramma.
9. Als scholen een Interne Cultuur Coördinator (ICC) hebben is er ook een meer planmatige aanpak van de cultuureducatie.

De vier belangrijkste factoren die verbeterd zouden moeten worden om het kunst- en cultuuronderwijs, maar specifiek het muziekonderwijs, op basisscholen te kunnen laten slagen zijn:

Beleid, Budget, Kennis & Doorlopende leerlijn.

Voor het volledige onderzoek, de resultaten en de aanbevelingen kunt u kijken op mijn website: www.arnoterburg.com

Heeft u vragen en/of opmerkingen, mail dan naar: a_ter_burg@hotmail.com

Met muzikale groet,
Arno ter Burg

Hogeschool voor de Kunsten (HKU)
Master Kunsteducatie
Begeleider: Daniela Moosmann